

Piep klein konijntje

had een vliegje op zijn neus! (3x)

en dat ging van zoem zoem zoem!

Leer lezen met versjes die je al kent: leer inprenten

1 Voor wie

Deze kaarten zijn bedoeld voor de eerste stappen in het leren lezen. Zowel voor kinderen die graag iets helemaal zelf doen, als voor kinderen die graag onder leiding leren. Het kan misschien ook kinderen helpen bij wie het lezen maar niet op snelheid wil komen.

2 Waarvoor

Het leren lezen door inprenten van woorden. Het leren inprenten van woorden.

Voorkomt het ontwikkelen van een lees-strategie waarin het inprenten ontbreekt. Het zou kinderen die al zo'n verdragende lees-strategie hebben ontwikkeld kunnen helpen hun lees-strategie te verbeteren, maar dat is wel moeilijker.

3 Hoe

Iedere kaart bevat een versje. Voordat het kind gaat oefenen met het lezen ervan, moet het dit versje al uit het hoofd kennen. Hierdoor kan het kind er zelfstandig achter komen welke woorden er staan, ook als het kind nog geen letters kent. Iemand die nog geen letters kent, leert het inprenten zelfs gemakkelijker.

Wanneer het kind het versje uit het hoofd kent, kan het inprenten van de woorden beginnen: Er is steeds een kaart met het versje en losse kaartjes met dezelfde woorden. Hiermee kunnen spelletjes gespeeld worden, zoals het versje opzeggen en steeds het juiste woord aanwijzen op de kaart. Of de losse woorden in dezelfde volgorde leggen als op de kaart (dat kan ook een docent doen) en dan een woordje daaruit pakken en door het versje op te zeggen erachter komen welk woord het is. Steeds sneller. Dan een woordje zichtbaar uit het los neergelegde versje pakken en het benoemen zonder naar de rest te kijken. Dan de losse woordjes door elkaar leggen en daaruit een woordje pakken en benoemen.

Op de versjeskaart geven tekenjjes in een andere kleur aan hoe wat geschreven staat past bij wat gezongen wordt. Voor lettergrepen worden pijltjes boven de woorden gebruikt. Er worden geen koppelstreepjes gebruikt, want daardoor zien woorden er anders uit dan normaal en dan zouden ze niet normaal worden ingeprent.

De versjes zijn 'getiteld' met een plaatje, zodat het kind de verschillende versjes uit elkaar kan houden voordat het kan lezen. Hetzelfde plaatje staat op de achterkant van de losse woorden, zodat duidelijk is waar die woorden bij horen.

Op de kaarten wordt een 'spiegel-unieke' lettersoort gebruikt, d.w.z. een lettersoort waarin geen letter het spiegelbeeld is van een andere letter. Dit t.b.v. kinderen die links en rechts (nog) niet kunnen onderscheiden. Zij zien geen verschil tussen letters die elkaars spiegelbeeld zijn en prenten zich

woorden dus in zonder links/rechts informatie. Wordt tijdens het inprenten een lettersoort gebruikt waarin de 'b' en de 'd' of the 'p' en de 'q' elkaars spiegelbeeld zijn, dan zullen zij zich later bijvoorbeeld niet herinneren of een woord een 'b' of een 'd' bevat. Want je kunt je geen verschillen inprenten als die er voor jou niet zijn.

4 Waarom

Lezen is woorden meteen, automatisch, herkennen. Bij een onrustbarend aantal kinderen wil dat maar niet lukken. Deze methode gaat ervan uit dat dit bij een deel van die kinderen veroorzaakt wordt door een verkeerde lees-strategie: Ze proberen te lezen door snel de gelezen letters op te zeggen (spellen). Maar dit kan bijna niemand snel genoeg. We moeten ons woorden gewoon inprenten. Deze kinderen doen dat niet: ze kunnen door de letters de woorden niet meer zien. Deze methode wil kinderen de strategie van het inprenten van woorden bijbrengen. Bij beginnende lezers zal dit de kans verkleinen dat ze een verkeerde lees-strategie ontwikkelen. Het veranderen van een bestaande lees-strategie is moeilijker: delen van onze hersenen werken autonoom, ze reageren op grond van hun ervaring, niet op grond van onze bewuste wil. Je kunt dat autonome deel niet uitleggen dat het een verkeerde strategie heeft ontwikkeld, maar wel laten ervaren. Als spelen met deze versjes niet helpt, raad ik een versie met Chinese tekens aan, om terugvallen op verkeerde strategieën onmogelijk te maken.

Beginnende lezers het inprenten van woorden bijbrengen is moeilijk, omdat ze eerst moeten weten wat er staat. Dus bij een nieuw woord moet je normaal wel beginnen met spellen, om erachter te komen wat er staat. Maar je moet niet in die strategie blijven steken: om echt te lezen moet je je nieuwe woorden inprenten zodat je ze de volgende keer automatisch herkent.

Spellen is geen lezen, spellen is zelfs puzzelen, want er hoort niet maar één klank bij één letter. Als dat wel zo is, heet een schrift een 'fonetisch schrift'. Alleen Italiaans en Spaans hebben een fonetisch schrift.

Copyright

Een Scholarita publicatie. Mail voor meer informatie: R.Bylsma@xs4all.nl

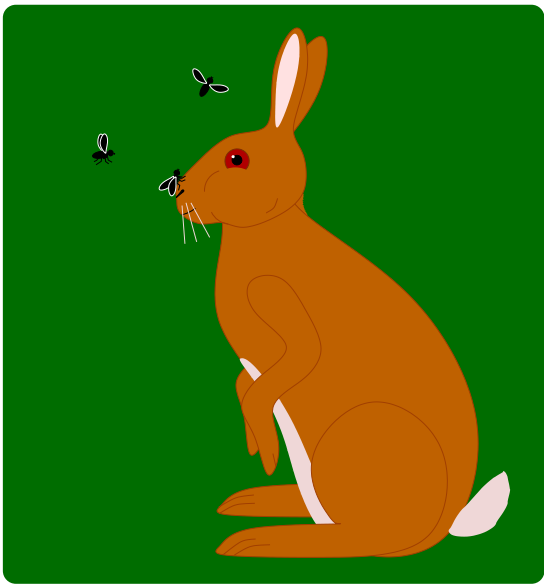
Versje: modern volksliedje. Lettersoort: Postscript Times van Adobe. Plaatje door R.Bylsma met xfig. Text door R.Bylsma met $\LaTeX$ en Emacs. Op GNU/Debian Linux.

Copyright (c) 2004 R.Bylsma volgens FDL.

Permission is granted to copy, distribute and/or modify this document under the terms of the GNU Free Documentation License, Version 1.2 or any later version published by the Free Software Foundation; with the Invariant Sections being 'Leer lezen met versjes die je al kent: leer inprenten', with the Front-Cover Texts being 'Auteur: R.Bylsma', with the Back-Cover Texts being 'Een Scholarita publicatie'. A copy of the license is included in the section entitled "GNU Free Documentation License" in the transparant version ($\LaTeX$) of this document.

Samengevat houdt de Vrije Documentatie Licentie (FDL) in dat u het copyright, de licentie, de auteursnaam, en de invariante secties niet mag veranderen of weglaten, de 'history', 'Acknowledgements' en 'Dedications' secties niet mag verkleinen, bij verspreiding van vele exemplaren u deze moet voorzien van een kaft, met daarop de titel, Front-Cover en Back-Cover teksten, bij veranderingen uw naam moet noemen als auteur daarvan, het document een andere titel moet geven en de sectie 'Endorsements' (goedkeuring) moet weglaten. En dat u recht hebt op een transparante (veranderbare) versie van het document.

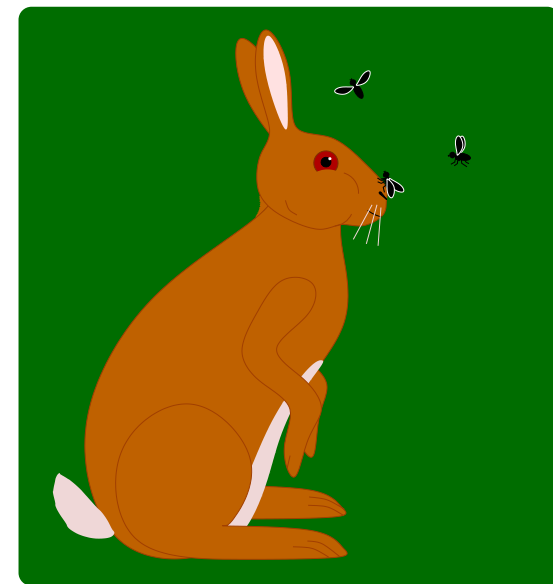

Deze woordjes moeten worden uitgeknipt. Op de achterkant staan plaatjes, knip het groot genoeg, zodat de plaatjes er geheel op staan. Bij copy-shops kun je de vellen eerst laten plastificeren met materiaal dat overal aan het papier hecht. Dan blijft het zitten als je daarna knipt. Let op voor scherpe randjes: schuur ze en knip hoekjes rond. Het grote plaatje kan ook uitgeknipt worden. Als je het in stukjes knipt, heb je een puzzeltje met stukjes waarbij je niet alleen moet opletten wat erop staat, maar ook of het linksom of rechtsom staat. Als het verkeerd is, moet je de achterkant omhoog leggen.

piep klein konijntje

had een vliegje op zijn neus (3x)

en dat ging van zoem zoem zoem

konijntje klein piep

(3x) neus zijn op vliegje een had

zoem zoem zoem van ging dat en